

ՀԱՆԴԵՍԻ ԼՈՒՅՍ ԸՆԾԱՅՄԱՆ 20-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Սույն հատորը մեր այս ամսագրի հերթականն է, մի ամսագիր, որ սկիզբ է առել ուղիղ 20 տարի առաջ, այսինքն՝ հրատարակման առումով այն հորելյանական է:

Այդ ընթացքում եղել են ոչ այնքան դժվարություններ, որքան հոգածություն և հետևողականություն ամսագրի գիտական պատշաճ մակարդակի ապահովման համար, իսկ դա, իհարկե, հաջողվել է:

Տարիների ընթացքում, առավելապես կազմակերպական հարցերում եղել են մտահոգություններ: Գոհունակությամբ նշենք, որ ամսագրի կարճ դադարից հետո վերստին տպագրությանը միջամտեց ՀՀ ԳԱԱ հասարակական գիտությունների բաժանմունքը, և այն այսօր շարունակում է լույս տեսնել Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի պայմաններում:

Հայերենագիտությունը, կարելի է ասել, սույն ամսագրի հիմնական մասն է, իսկ առհասարակ լեզվաբանության առանձին ոլորտների վերաբերյալ գիտական տարբեր հետաքրքրությունների հրապարակումն առնչվում է այդ հիմնականին, մեծապես պայմանավորված է նրանով:

«Լեզու և լեզվաբանություն» ամսագիրն ունի իր յուրահատկությունները:

Ամսագրում լույս են տեսնում միայն այն հոդվածները, որոնց հեղինակները պարտադիր ունենում են մասնագիտական համապատասխան որակավորում (գիտության թեկնածու, դոկտոր և այլն):

Ամսագիրը տպագրվում է տարին երկու անգամ պարբերականությամբ, հիմնականում՝ հայերեն, այլև օտար լեզուներով, որոնք ունենում են ամփոփումներ (անոտացիաներ)՝ ռուսերեն և անգլերեն լեզուներով (այլ լեզվով գրված հոդվածների դեպքում՝ հայերեն): Դրանք տպագրության են վերցվում հեղինակների աշխատանքի վայրի (գիտական հաստատության ամբիոնների, բաժինների և այլն) կողմից քննարկված և երաշխավորված լինելու դեպքում: Խմբագրության նախաձեռնությամբ հոդվածները ուղարկվում են գրախոսության կամ գիտական կարծիքի, դրական եզրակացության դեպքում խմբագրական խորհրդի որոշումով կազմակերպվում է տպագրությունը:

Ամսագիրը, ինչպես շատ այլ պարբերականների դեպքում է լինում, ներառում է տարբեր բաժիններ՝ «Հոդվածներ», «Բանավեճ և քննարկում», «Հաղորդումներ», «Գրախոսություն», «Գրքերի տեսություն», «Գիտական կյանք» և այլն: Այսպիսի բաշխումը հիմնականում ելնում է տպագրվող նյութի բովանդակությունից, այլև հոդվածների բնույթից, նրանում տեղ գտած հարցադրումների, տեղեկությունների, հրապարակային գնահատության կարևորությունից:

Տպագրության ներկայացված հոդվածները և տեղեկատվական (ինֆորմատիվ) մյուս նյութերը ընդունվում են նախատեսված ծավալի սահմաններում՝ առավելագույնը համակարգչային 15 էջ (11 /1,15 շարվածք), բանավեճային հոդվածները տրվում են լրացուցիչ գրախոսության կամ հեղինակային կարծիքի, և ըստ այդմ՝ դրվում տպագրության:

«Լեզու և լեզվաբանություն» վերտառությամբ ամսագիր ունենալու մտահղացումը եղել է գլխավոր խմբագրինը, իրականացմանը նախանձախնդիր է եղել «Տաթև գիտակրթական համալիրը», որ 2003-2010 թթ. տպագրել է իր իսկ «Զանգակ 97» հրատարակչության) կողմից (իր միջոցներով): 2014 թ. վերսկսյալ, ինչպես վերը նշեցինք, այն լույս է ընծայում ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտը:

Նկատենք նաև այն, որ ամսագիրը միշտ եղել է ՀՀ ԲՈԿ-ի կողմից թույլատրելի ամսագրերի ցանկում, որպիսով, նաև ըստ այդմ, բարձրանում է տպագրված գիտական հոդվածների վարկանիշը:

Տարիների ընթացքում փոփոխություններ են եղել խմբագրական խորհրդի կազմում, և դա բնական է: Անվանի լեզվաբան Գ. Զահուկյանի հավանությանն արժանացած մեր այս գիտական տպագրականը եկավ իր հնարավորության սահմաններում լրացնելու Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի հեղինակավոր, մեծ ավանդույթ ունեցող գործունեությունը, որ սկիզբ էր առել գիտությունների ակադեմիայի հիմնադրումից և շարունակվում է մինչև մեր օրերը՝ միշտ լինելով հայոց լեզվի և հայերենագիտության բնագավառում առաջինը, ասենք՝ իրենով օրինակ հանդիսացող, գիտական այլ հաստատությունների նման գործունեությունը մշտապես ուղղորդող (կոորդինացնող): Ամսագիրը լույս է տեսնում լեզվի ինստիտուտում, բայց այն գիտական պարբերական է ողջ հայերենագիտության համար՝ մայր հայրենիքի և արտերկրի գիտնականների հրապարակումների համար:

Հանդեսի տարբեր տարիների համարների էջերում կան հոդվածներ ոչ միայն հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն և այլ լեզուներով տպագրված, այլև տարբեր տարիքի և գիտական վաստակի գիտնականների հեղինակությամբ. դրանք գրված են մեր լեզվի և նրա տարբեր գործառույթների վերհանման և գնահատության նվիրումով:

Անցած տարիներին լույս տեսած հոդվածների և գրախոսությունների մեկտեղման նպատակով նպատակահարմար համարեցինք կազմել մատենագիտական ցանկ՝ դնելու հետագա ուսումնասիրողների տրամադրության տակ: Առ այսօր լույս է տեսել 28 համար (պրակ), ընդհանուր ծավալը՝ 2200-ից ավելի էջ (մոտավորապես 100-102 մամուլ), որ լեզվաբանական գիտության տարածման առումով ոչ պակաս խոսուն իրողություն է, մանավանդ հայերենագիտության բնագավառում: Ամսագիրը տարբեր համարներում պարբերաբար ունեցել է նաև այլ բաժիններ՝ «Գիտական կյանք», «Լրատու», որոնք դուրս են կազմված ցանկից:

Ամսագիրն ունի առանձին խմբագրական խորհուրդ, որում ընդգրկված են ոչ միայն մեր հանրապետությունում, այլև արտերկրում ճանաչված մասնագետներ:

Ինչպես ամեն մի ձեռնարկում, այնպես և սույն ամսագիրը իր ներդրումն է ունեցել և շարունակում է յուրովի նպաստել արդի հայերենագիտության և լայն առումով՝ լեզվաբանական գիտության զարգացման գործին:

Հարկ ենք համարում մեջբերել հանդեսի լույս ընծայման 20-րդ համարի առիթով 2019 թ. ՀՀ ԳԱԱ նախագահ Ռ. Մարտիրոսյանի ուղերձի հետևյալ միտքը. «Վստահ կարող ենք ասել, որ ամսագիրը կայացել է և մինչև օրս էլ շարունակում է բարձր դիրք գրավել գիտական աշխարհում: Ներկայումս հանդեսը մեծ հեղինակություն է վայելում գիտական հանրության շրջանում և շարունակում է տարբերվել լեզվաբանության բնագավառում յուրահատուկ հոդվածներով: Նրա ներդրումը Հայաստանի այսօրվա գիտության զարգացման գործում բավական լուրջ է: Այն բարձր վարկանիշ ունի և Հայաստանում լավագույններից մեկն է: Դա նշանակում է, որ խմբագիրը տիրապետում է գիտական բոլոր չափանիշներին և կարողանում է իրականացնել իր վրա դրված առաքելությունը:

Մենք բարձր ենք գնահատում «Լեզու և լեզվաբանություն» գիտական հանդեսի գլխավոր խմբագրի և խմբագրական կոլեգիայի ազգանվեր գործունեությունը: Մաղթում ենք նորանոր ձեռքբերումներ և հաջո-

դրություններ: Վստահ ենք, որ ապագայում հանդեսը կշարունակի գիտական հանրությանը ներկայացնել Հայաստանի գիտության և կրթության զարգացմանը նպաստող նորանոր հետաքրքիր հոդվածներ» (տես «Լեզու և լեզվաբանություն», 2019, 1[20], 15-3):

Հանդեսը շարունակում է իրականացնել իր վրա դրված առաքելությունը: